

VLAAMSE REGERING

Vlaams Viceminister-president en Vlaams minister van Onderwijs

Nota aan de leden van de Vlaamse Regering

Betreft: Oproep en gunningsprocedure Universitair Steunpunt Toetsontwikkeling en Peilingen

1. Toelichting

Sinds midden jaren 1990 worden de leerinhouden van het Vlaamse onderwijs bepaald door eindtermen en ontwikkelingsdoelen. De eindtermen zijn de minimumdoelen die leerlingen in een bepaalde fase van hun schoolloopbaan moeten bereiken. Een school moet er naar streven met om met een meerderheid van haar leerlingen de door het Vlaams Parlement vastgelegde eindtermen te behalen. Ontwikkelingsdoelen zijn minimumdoelen die leerlingen niet noodzakelijk moeten bereiken, maar die de school wel moet nastreven.

Vrij snel na de invoering van de eindtermen en ontwikkelingsdoelen in het Vlaamse onderwijs ontstond bij de overheid de nood om, naast de informatie die de onderwijsinspectie verzamelde n.a.v. de doorlichtingen van scholen, een meer algemeen beeld te krijgen van de onderwijsprestaties van leerlingen.

Daarom startte de Vlaamse overheid in 2002 met het peilingsonderzoek. Dat gebeurde voor het eerst in het kader van het Onderwijskundig Beleids- en Praktijkgericht Wetenschappelijk Onderzoek (OBPWO). Het peilingsonderzoek bleef tot 2006 gekaderd binnen het OBPWO-programma, maar kreeg steeds meer een systematisch en periodiek karakter. Daarom werd het peilingsonderzoek vanaf 2006 via een meerjarige kaderovereenkomst gegund aan de KU Leuven. Om de continuïteit van de peilingen verder te garanderen, besliste de Vlaamse Regering in 2012 om een universitair steunpunt voor Toetsontwikkeling en Peilingen op te richten. Dit steunpunt ging van start op 1 januari 2013. De huidige overeenkomst met het steunpunt voor Toetsontwikkeling en Peilingen loopt af op 31 december 2017.

In de beleidsbrief onderwijs 2016-2017 geef ik aan dat ik verder wil blijven inzetten op periodieke peilingen om op systeemniveau te kunnen nagaan in welke mate de eindtermen en ontwikkelingsdoelen worden bereikt. Om de continuïteit van het peilingsonderzoek in de toekomst te verzekeren dient er in 2017 een nieuwe oproep voor het steunpunt Toetsontwikkeling en Peilingen gelanceerd te worden met als doel een nieuwe beheersovereenkomst te kunnen laten ingaan vanaf 1 januari 2018 en te laten eindigen op 31 december 2022.

Ter voorbereiding van de oproep van het nieuwe steunpunt werden er twee evaluaties uitgevoerd. Vooreerst een ex-post evaluatie waarin wordt nagegaan in welke mate het huidige steunpunt Toetsontwikkeling en Peilingen haar doelstellingen uit de beheersovereenkomst heeft bereikt. Daarnaast werd een ex-ante evaluatie uitgevoerd waarin werd nagegaan wat de visie van verschillende stakeholders is met betrekking tot de peilingen. Ook werd nagegaan welke noden en behoeften er met betrekking tot het peilingsonderzoek leven en hoe een ideale peiling er in de toekomst zou kunnen uitzien.

U vindt het gebundelde eindrapport van deze twee evaluaties als bijlage 1 bij deze nota.

2. Inhoud van het voorstel

Het peilingsonderzoek levert ons een bijzonder rijk en gevarieerd pakket aan kennis op met betrekking tot de mate waarin leerlingen in het Vlaamse onderwijs effectief de eindtermen of ontwikkelingsdoelen behalen. Het past binnen de lange traditie van het beleidsdomein Onderwijs en Vorming om beleidskeuzes en de beleidsvoorbereiding mee te voeden met kennis verkregen via wetenschappelijk onderzoek. Niet alleen de overheid maar ook ondersteunende organisaties, zoals de koepels van inrichtende machten of pedagogische begeleidingsdiensten, en bijvoorbeeld lerarenopleidingen, kunnen met de resultaten van het peilingsonderzoek aan de slag om de eigen dienstverlening te versterken, de middelen gericht in te zetten om mogelijke pijnpunten weg te werken en kunnen ook de eigen instrumenten meer ontwikkelen op basis van wetenschappelijk opgebouwde kennis en inzichten. Scholen die deelnemen aan het peilingsonderzoek, maar ook scholen die gebruik maken van de paralleltoetsen, kunnen de kennis die ze meekrijgen in het eigen schoolfeedbackrapport gebruiken om het eigen schoolbeleid te versterken, krijgen een beter zicht op mogelijke te versterken aspecten van de schoolwerking en kunnen meer kennisgedreven beleidsinterventies doorvoeren. Het peilingsonderzoek levert belangrijke kennis op voor verschillende onderwijsactoren die kan gevaloriseerd worden om zo tot een sterker en meer kwaliteitsvol onderwijs te komen.

Op basis van hogergenoemde evaluaties concluderen we dat het huidige systeem van de peilingen en de bijhorende doelstellingen behouden moeten blijven.

De twee doelstellingen van de peilingen zijn de volgende:

- 1) De primaire doelstelling van de peilingen is het leveren van kwaliteitsvolle en wetenschappelijk onderbouwde (beleids-)informatie op systeemniveau over het bereiken van de eindtermen en ontwikkelingsdoelen door leerlingen.
- 2) De secundaire doelstelling van de peilingen is het ondersteunen van de interne kwaliteitszorg van scholen. Scholen die deelnemen aan de peilingen of de paralleltoetsen krijgen uitgebreide feedback waarmee ze op schoolniveau een gedetailleerd zicht krijgen op de leerlingprestaties en zich kunnen vergelijken met gelijkaardige scholen. Deze schoolfeedbackrapporten versterken dus de informatie waarop een school beroep kan doen om te bouwen aan de interne kwaliteitszorg.

Om deze doelstellingen nog beter te kunnen realiseren, stellen we de volgende noodzakelijke innovaties en optimalisaties voor. Ten eerste willen we de peilingen nog beter kunnen inzetten als een beleidsinstrument. Uit de evaluaties bleek dat er nood is om de peilingsresultaten nog sterker

te communiceren en beleidsmatig te benutten. Het gebruik van de peilingen moet niet alleen leiden tot het aanleveren van beleidsrelevante informatie, maar ook tot het opzetten van gerichte acties samen met alle betrokken onderwijspartners om de kwaliteit van het onderwijs te versterken. Daartoe voorzien we innovaties en optimalisaties op het vlak van de inhoud van het peilingsonderzoek (inhoudelijke en verklarende analyse van de resultaten versterken), de communicatie en valorisatie, de aansturing van het steunpunt en de peilingenkalender.

Ten tweede willen we de peilingen en paralleltoetsen nog beter kunnen inzetten als een instrument voor de interne kwaliteitszorg van scholen. Het steunpunt krijgt de opdracht om een gebruikersstudie uit te voeren naar de noden van scholen met betrekking tot feedback om de feedback(rapporten) aan scholen te optimaliseren en te innoveren op basis van de resultaten van de studie. Bovendien krijgt het steunpunt de opdracht om in samenwerking met de pedagogische begeleidingsdiensten na te gaan hoe scholen tot op de klasvloer ondersteund kunnen worden bij het gebruik van peilingen en paralleltoetsen in hun interne kwaliteitszorg. De onderwijsinspectie wordt hier ook bij betrokken. Op basis hiervan werkt het steunpunt een concreet voorstel uit..

Naast het aanbieden van schoolfeedback verwachten we ook dat het steunpunt feedback op leerlingniveau terugkoppelt aan de scholen. Dit is een nieuw gegeven aangezien in het huidige steunpunt enkel feedback gegeven wordt op schoolniveau. Daarmee komen we tegemoet aan de vraag van verschillende onderwijspartners naar individuele feedback. Het geeft de mogelijkheid om specifieke handvaten aan te reiken om het leerproces en de begeleiding van de leerlingen te ondersteunen alsook is het zinvol in het kader van het versterken van interne kwaliteitszorg. Men veronderstelt bovendien dat dergelijke feedback de motivatie tot deelname van de leerlingen aan de peilingen kan verhogen en dus ook de algemene kwaliteit van de antwoorden ten goede kan komen. Individuele feedback levert scholen bovendien extra objectieve informatie op in het kader van de evaluaties van individuele leerlingen. Er was grote consensus onder de onderwijspartners dat de resultaten op de peilingen niet gekoppeld mogen worden aan het uitreiken van getuigschriften en diploma's. Die beslissing moet bij de klassenraad blijven liggen maar scholen kunnen er wel voor kiezen de resultaten als één element mee te nemen in de globale evaluatie van leerlingen.

Ten derde willen we peilingstoetsen innoveren als een 'state of the art' instrument. Gelet op de internationale trend naar meer computergestuurde toetsen verwachten we dat het steunpunt evolueert naar computergestuurde (adaptieve) peilings- en paralleltoetsen. Deze bieden als voordelen het meer automatisch verwerken van de gegevens, het gebruiksvriendelijker maken van de afname en scoring van de (parallel)toetsen en een betere implementatie van innovatieve itemformaten. Adaptieve toetsen bieden bovendien het voordeel om de toetstijd te verkorten aangezien een leerling enkel opgaven aangeboden krijgt die aansluiten bij zijn of haar niveau terwijl de toetsresultaten voor alle leerlingen onderling vergelijkbaar blijven.

Voor een uitgebreide omschrijving van het concrete takenpakket van het nieuwe steunpunt verwijzen we naar de oproep (bijlage 2).

Op basis van de oproep in bijlage 2 zal zo snel als mogelijk een oproep gelanceerd worden. Alle Vlaamse hoger onderwijs instellingen zullen uitgenodigd worden een voorstel in te dienen. Ik verwijs naar de uitgebreide oproep in bijlage voor alle andere aspecten van de procedure.

De oproep, selectie- en erkenningsprocedure worden door de functioneel aansturende minister

en de bevoegde administratie binnen de Vlaamse overheid georganiseerd. Een beoordelingscommissie, aangewezen door de minister van Onderwijs, toetst de erkenningsvragen aan de diverse gunningscriteria.

Er wordt een gemotiveerd voorstel uitgebracht bij de Vlaamse Regering omtrent de erkenning van het steunpunt en de betoelaging ervan.

3. Budgettaire weerslag

Voor de uitvoering van de opdrachten van het universitair steunpunt Toetsontwikkeling en Peilingen ramen we in totaal 7.841.063,70 euro over de 5 jaar heen en 1.568.212,74 euro per werkjaar. We voorzien geen stijging van het budget.

Het nieuwe steunpunt is qua opzet analoog aan het aflopend steunpunt Toetsontwikkeling en Peilingen maar integreert ook nog de bijkomende optimalisaties en innovaties die hierboven beschreven zijn. De raming voor het nieuwe steunpunt Toetsontwikkeling en Peilingen is gebaseerd op de werkelijke uitgaven van het lopende steunpunt. Deze informatie werd ons ter beschikking gesteld als onderdeel van de zelfevaluatie. Daaruit blijkt dat de huidige opdrachten en werkzaamheden met minder dan het oorspronkelijk voorziene budget konden uitgevoerd worden. We gaan er daarbij van uit dat de continuïteit die het steunpunt garandeerde de onderzoekers in staat stelde om procedures en routines te optimaliseren. De middelen die niet benut werden, blijken voldoende om in het nieuwe steunpunt de bijkomende optimalisaties uit te voeren.

Vanaf 2018 tot en met 2022 wordt er jaarlijks voorzien in een budget van maximaal 1.568.212,74 euro (te verhogen met indexering).

De middelen voor het eerste werkjaar (2018) zullen bij de initiële begrotingsopmaak 2018 voorzien worden op het begrotingsartikel FB0/1FHE2AB-WT, basisallocatie 1FH014 van de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2018 van de Vlaamse overheid, Ministerie voor Onderwijs en Vorming, departement Onderwijs & Vorming.

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
VAK	1.568.212,74	1.568.212,74	1.568.212,74	1.568.212,74	1.568.212,74	
VEK	1.254.570,19	1.568.212,74	1.568.212,74	1.568.212,74	1.568.212,74	313.642,55

De Inspectie van Financiën adviseerde op 3 mei 2017.
Het begrotingsakkoord werd gevraagd op 10 mei 2017.

RIA

Deze beslissing zal geen effect hebben als bijkomende regulering. Ze is erop gericht om met

toepassing van Artikel III.76 van de codex hoger onderwijs en het besluit van 6 juli 1999 houdende de regeling van de procedure en de voorwaarden van erkenning en subsidiëring van de universitaire steunpunten via een oproep tot de universiteiten te komen tot een jaarlijkse subsidie aan een steunpunt.

Met betrekking tot het thema "Toetsontwikkeling en peilingen" verwijzen we naar het Besluit van de Vlaamse Regering houdende vaststelling van het thema toetsontwikkeling en peilingen als thema voor erkenning en subsidiëring van een universitair steunpunt (BVR van 15 juli 2011, Belgisch Staatsblad 30/8/2011).

De beslissing vertegenwoordigt geen bijkomende administratieve lasten voor de betrokken instellingen.

4. Weerslag op de lokale besturen

Het voorstel heeft geen weerslag op de financiën van de lokale besturen noch op personeelsvlak, noch op het vlak van de werkingsuitgaven, de investeringen en schuld, en de ontvangsten.

5. Weerslag op het personeel

Het voorstel van beslissing heeft geen weerslag op het personeelsbestand en op het personeelsbudget, zodat het akkoord van de Vlaamse minister, bevoegd voor het algemeen beleid inzake personeel en organisatieontwikkeling, niet vereist is.

6. Voorstel van beslissing

De Vlaamse Regering beslist:

- haar goedkeuring te hechten aan de oproep ter erkenning en subsidiëring van een Steunpunt Toetsontwikkeling en Peilingen voor de periode 2018-2022 (bijlage 2). Er wordt een jaarlijkse subsidie van maximaal 1.568.643 euro (te verhogen met indexering) toegekend.
- de Vlaamse minister bevoegd voor Onderwijs te gelasten de oproep aan de instellingen hoger onderwijs te doen op basis van de oproep (bijlage 2) en op basis van het advies van een beoordelingscommissie een toewijzingsbeslissing voor te leggen aan de Vlaamse Regering.

Hilde Crevits
Viceminister-president van de Vlaamse Regering,
Vlaams minister van Onderwijs

Bijlagen

- Bijlage 1: Rapport “Evaluatie van de peilingen in het Vlaams onderwijs: een terug- en vooruitblik”.
- Bijlage 2: Oproep tot indiening van aanvraag tot erkenning en betoelaging als steunpunt voor het thema Toetsontwikkeling en Peilingen.
- Bijlage 3: Advies van de Inspectie Financiën
- Bijlage 4: Aanvraag Begrotingsakkoord